

ARKADIA - PARCUL ROMANTIC AL UNEI VECHI FAMILII POLONEZE

ARKADIA - THE PICTURESQUE LANDSCAPE GARDEN OF AN OLD POLISH FAMILY

RĂDUCAN VIOLETA

Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București

Abstract. *The gorgeous Radziwill family residence in Nieborów, is situated 80 km. from Warsaw, the capital of Poland. The castle was built in the 17th century, by one of the great Baroque architects, the Dutchman Tylman van Gameren. In the late 18th century, Helena and Michal Radziwill were responsible for the castle's classical appearance. Helena Radziwill, the lady of the castle, collected "antiquities": ancient sculptures and architectural fragments, Etruscan vases, Roman sarcophagi, funeral urns and medieval artifacts. "Arkadia", the park of this residence, is a land of happiness. There, nature and art are in harmony: the complex is composed of buildings imitating ancient ruins or the English Gothic style (Murgrabia House, Little Gothic House, Stone Arch, Diana's Temple, the Sanctuary of the High Priest, the Cave of Sybil, the Tomb of Illusions and the Amphitheatre). "Arkadia" is an important classical-romantic historical complex. In 1994, the Museum received The European Award for the Protection of Historic Sites for its restoration.*

MATERIAL ȘI METODĂ

Ansamblul familiei Radziwill, de la marginea localității Nieborów, la 80 km. de Varșovia, este unul dintre ansamblurile constituite în etape, ca multe altele din Europa și din țara noastră. Prima etapă, cea barocă, a fost înfăptuită de unul dintre cei mai importanți arhitecți ai timpului, olandezul Tylman van Gameren, care a fost însărcinat cu edificarea palatului, între 1690 și 1696. Reședința de vară a familiei Radziwill era înconjurată de o spectaculoasă grădină de factură franceză.

Aleea mărginită de tei, duce de la palat la parcul cu numeroase specii rare de arbori și arbuști.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, Prințul Michal Radziwill (1744-1831) și Helena Przewdzicka (1753-1821), soția sa, decid schimbarea înfățișării baroce a palatului cu una neoclasică, conform modei timpului. Michal Radziwill adunase o colecție impresionantă de pictură europeană și poloneză, iar cărți rare odihnesc în biblioteca engleză. Prințesa Helena Radziwill era pasionată de colecționarea de

„antichități”: sculpturi antice și fragmente de arhitectură, vase etrusce, sarcofage romane, urne funerare și obiecte de artă medievale. Între 1778 și 1785, la cca. 5 km. de palat, este realizat un parc romantic la inițiativa frumoasei Helena și conform ideilor sale. Parcul, numit Arkadia, urma să fie un adevărat tărâm al fericirii, o lume imaginară care urmărea să ilustreze armonia dintre artă și natură. Edicule imitând ruine antice (Templul Dianei pe malul lacului, cu un Panteon și o încăpere etruscă, Peștera Sibilei, Mormântul Iluziilor, Apeductul pe două nivele de peste pâraiașul Łupia-Skierniewka și Amfiteatrul) sau medievale (Casa Murgrabia, Sanctuarul Înaltului Prelat, Refugiul Gotic, Arcul de Piatră).

Fațada spre parc

Fațada principală

Arhitectul Szymon Bogumil Zug, secondat de Henryk Ittar și Wojciech Jaszcold, realizează parcul conform dorințelor prințesei Helena. Parcul dezvoltă temele arcadiene ale fericirii, dragostei și morții. Lacul din centrul parcului, cu o mică insulă a lui *Rousseau*, este înconjurat de poteci și pâraiașe, însoțite de mici construcții rustice, construcții imitând vechi ruine, construcții inspirate de goticul englez, temple clasiciste, un amfiteatru și pâlcuri de arbori de esențe rare, savant compuse.

Planul parcului Arkadia

<http://www.nieborow.art.pl/article.php?id=10>

Templul Dianei și podul aflate pe malul lacului

Lacul din centrul parcului, cu o mică insulă a lui *Rousseau*, este înconjurat de poteci și pâraiașe, însoțite de mici pavilioane construite în stiluri diverse și pâlcuri de arbori savant compuse.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Ca și în spațiul cultural rus sau românesc, parcuri romantice împodobesc ansambluri rezidențiale mai vechi și în Polonia, un spațiu cultural slav și catolic, aflat sub o dublă influență: a Rusiei slave și ortodoxe și a Europei latine și catolice. Reședința de vară a familiei Radziwill, schimbă haina barocă, prețioasă și sofisticată cu cea senină și echilibrată a neoclasicului, iar parcul cu pavilioanele sale atât de variate ca expresie arhitecturală, se dezvoltă în apropiere, fără a altera grădina tipic franceză din jurul palatului.

O alee mărginită de tei, duce de la palat la parcul cu numeroase specii rare de arbori și arbuști, făcând legătura între cele două componente ale acestui ansamblu unic.

Căsuța gotică, Capela familiei și Templul Dianei

Un mic templu circular și apeductul de pe pârâul Łupia-Skierniewka

Apa este prezentă atât ca oglindă liniștită (lacul și pârâiașul Łupia-Skierniewka), cât și ca șuvoaie și izvoare zglobii. Prezența apei este asociată ideii de trecere a timpului, este prilej de reverie și nostalgie. Mica insulă din mijlocul lacului pare a fi un citat din parcul de la Ermenonville al marchizului de Girardin, chiar dacă plopii au fost înlocuiți cu sălcii plângătoare, care toamna sunt de un galben luminos.

Aleile sunt sinuoase, iar pașii vizitatorului sunt conduși cu artă către fiecare pavilion, astfel încât acestea să fie puse în valoare indiferent de anotimp. Relieful este variat și oferă perspective neașteptate asupra pavilioanelor și ediculelor și asupra compozițiilor vegetale. Perceperea secvențială a tablourilor este lipsită de monotonie. Vegetația participă într-o măsură decisivă la crearea armoniei dintre arhitectură, artă și natură. Vegetația este liantul plin de farmec, viu și mișcător,

care face ca acest amalgam de stiluri să nu pară obositor, ci să valorizeze fiecare element în parte.

CONCLUZII

Evadarea în timp și spațiu, specifică romantismului, este prezentă și în Arkadia poloneză. Evadarea în timp se face prin apelul la stiluri din epoci trecute: antichitatea și evul mediu. Evadarea în spațiu se face prin alegerea unor modele din arhitectura greacă și romană, precum și din goticul englez. Tot o evadare în spațiu este și utilizarea unor specii rare de arbori și arbuști, aduse din întreaga lume și acclimatizate în acest parc, un idilic tărâm al păcii și fericirii.

un izvor, o mică insulă a lui Rousseau și Casa Murgrabia

În 1994, ansamblul Arkadia din Nieborów a primit „*The European Award for the Protection of Historic Sites*”, pentru calitatea restaurării sale.

BIBLIOGRAFIE

1. Constantinescu-Iași P., 1951 - *Influențe ale arhitecturii vechi rusești asupra vechii arhitecturi românești*. București, pag. 150.
2. Knox B., 1974 - *The Arrival of the English Landscape Garden in Poland and Bohemia*. În colecția *The Picturesque Garden and its influences outside the British Isles*. Dumbarton Oaks, pag. 101-116.
3. Kluckert E., 2000 - *European Garden Design*. Ed. Könemann, Köln, pag. 452 și 453.
4. Lorentz Stanisław, Andrzej Rottermund, 1986 - *Neoclassicism in Poland*. Warsaw.
5. Mosser Monique, 1991 - *Paradox in the Garden: A Brief Account of Fabriques*. În *The History of Garden Design*. Editori Monique Mosser și Georges Teyssot, Ed. Thames & Hudson, London, 1991, pag. 269, 270 și 271.
6. Piwowski, W., 1989 - *Nieborów, Arkadia*, Łódź.
7. Piwowski, W., 1996 - Włodzimierz Piwowski (text), Krzysztof Jabłoński (foto), *Nieborów - Arkadia*, Warszawa 1988 - ediția a I-a, 1996 - ediția a II-a.
8. Pizzoni F., 1999 - *The Garden. A History in Landscape and Art*. Aurum Press Ltd., London, pag. 161.
9. <http://www.poczta-polska.pl/mw/index.html>
10. http://www.culture.pl/en/culture/instytucje/muzea/in_mu_nieborow_arkadia
11. http://www.wolomin.net.pl/vivo_php/modules.php?op=modload&name=My_eGallery&file=index&do=showgall&qid=95
12. <http://community.webshots.com/album/31907978CLAjnsOzll>
13. www.nieborow.art.pl